ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Evy Šonkové a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **Ing. L.M.,** zastoupeného JUDr. Viktorem Pakem, advokátem, se sídlem Francouzská 28, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 9. 2018, č. j. X, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 12. 2019, č. j. 13 Ad 34/2018 - 50,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce, ročník 1963, trpí nepříznivým zdravotním stavem - kombinací psychické poruchy a tělesného onemocnění (zejména bolestmi páteře). V záhlaví označeným rozhodnutím (dále „napadené rozhodnutí“) žalovaná zamítla jeho námitky a potvrdila své rozhodnutí ze dne 5. 6. 2018, č. j. X, jímž byl žalobci od 20. 3. 2018 přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.

[2] Žalobce se domáhal u Městského soudu v Praze (dále „krajský soud“) přezkoumání a zrušení napadeného rozhodnutí. Krajský soud v řízení vyžádal posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze (dále jen „PK MPSV“), a poté i doplňující posudek téhož orgánu, podle nichž je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce středně těžká periodická duševní porucha, jíž po přihlédnutí k postižení páteře odpovídá procentní míra poklesu pracovní schopnosti

žalobce 45 %, tudíž méně než 50 % vyžadovaných pro invaliditu druhého stupně. Krajský soud proto žalobu zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalované a repliky

[3] Proti rozsudku krajského soudu (dále jen „napadený rozsudek“) podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z deklarovaných důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Namítal, že krajský soud měl napadené rozhodnutí zrušit pro zjevnou nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku skutkových důvodů rozhodnutí, jak to stěžovatel požadoval již v žalobě.

[4] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázala na to, že posudek o invaliditě, který si v námitkovém řízení vyžádala (na rozdíl od podkladu prvostupňového rozhodnutí i od závěrů formulovaných PK MPSV v řízení před krajským soudem), určil jako rozhodující příčinu stěžovatelova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vertebrogenní, nikoli psychické obtíže. Dodala, že i když se určení dominantního postižení PK MPSV zjevně lišilo od posudku pořízeného v jí vedeném řízení, má za to, že žalobní výtky byly zodpovězeny přesvědčivě a žádný z posudků nehodnotil postižení stěžovatele jako stav splňující kritéria invalidity vyššího stupně. Kasační stížnost považuje za nedůvodnou. Stěžovatel v replice k vyjádření žalované zdůraznil, že v kasační stížnosti stejně jako v žalobě namítal, že se žalovaná nedostatečně vyrovnala s jeho námitkami ohledně závažnosti afektivní poruchy, neprovedla důkazy ke zjištění ustálenosti postižení trvajícího nepřetržitě od roku 2011, a neposoudila řádně její relevanci pro výsledné rozhodnutí. Vytkl žalované, že se ve vyjádření ke kasační stížnosti nevyslovila k tvrzeným vadám napadeného rozhodnutí.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[5] Stěžovatel podal kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Formálním označením kasačních důvodů nicméně Nejvyšší správní soud není vázán, posoudí je podle jejich obsahu. Podstatu kasační argumentace tvoří názor stěžovatele, že krajský soud pochybil, když na základě v žalobě uplatněných výtek napadené rozhodnutí nezrušil pro vady řízení (nepřezkoumatelnost). Takový důvod je podřaditelný pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[6] Podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále „zákon o důchodovém pojištění“), je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění platí, že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud

vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

[7] Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou (důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. I tyto posudky nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s. a v případě potřeby může zejména uložit též zpracování posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především.

[8] Správní soud tedy sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o nějž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku – srov. konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, nebo rozsudek ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012 - 24, rozsudek ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013 - 22, a mnohé jiné), případně – namítal-li to žalobce – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (test řádného složení posudkové komise).

[9] V nyní posuzovaném případě stěžovatel vůbec nebrojí proti závěrům, ke kterým dospěla PK MPSV v posudku ze dne 26. 3. 2019, doplněném posudkem ze dne 21. 8. 2019. Nenamítá, že by příslušná posudková komise MPSV, o jejíž závěry opřel krajský soud svůj kasační stížností napadený rozsudek, byla obsazena nesprávně, nezpochybňuje ani dodržení kritérií úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudků. Stěžovatel téměř doslovně opakuje výtky formulované již v žalobě, které však míří výhradně vůči postupu žalované a kvalitě odůvodnění jejího rozhodnutí. S poukazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu k nepřezkoumatelnosti soudního či správního rozhodnutí pro nedostatek

skutkových důvodů znovu uvádí, že žalovaná nedostatečně vypořádala námitky týkající se závažnosti jeho afektivní poruchy (jež byla posouzena jako rozhodující pro rozhodnutí vydané v prvním stupni).

[10] Je třeba připomenout, že kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti rozhodnutí krajského soudu, a je tedy logické, že námitky musí mířit právě vůči jeho závěrům nebo postupu. Nejvyšší správní soud nemůže posoudit opakované výhrady vůči napadenému správnímu rozhodnutí, neboť to bylo právě úkolem krajského soudu, jehož rozsudek je nyní předmětem přezkumu.

[11] Stěžovatel před správními soudy namítal, že žalovaná v odůvodnění svého rozhodnutí klade ohledně skutkového stavu, konkrétně psychického postižení stěžovatele, otázky, ale neuvádí závěry podstatné pro dopad onemocnění na jeho pracovní schopnost. Nejvyšší správní soud ze spisu ověřil, že žalovaná v napadeném rozhodnutí na straně 4 skutečně uvedla, že je „*otázkou, zda je namístě posuzovat dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav u takto neustáleného onemocnění*“ (z kontextu je zjevné, že se tato úvaha týkala psychické poruchy). Nicméně za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele, a tedy za postižení s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti, považovala v souladu posudkem vypracovaným lékařem ČSSZ dne 16. 8. 2018 postižení páteře. Předcházející posudek Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 23. 4. 2018 naproti tomu pro účely vydání prvostupňového rozhodnutí závěr o invaliditě v prvním stupni stavěl na středně těžké afektivní poruše, tedy postižení psychického rázu.

[12] Krajský soud poté vzhledem k žalobní námitce tvrdící (podobně jako námitky podané proti prvostupňovému rozhodnutí) podcenění závažnosti afektivní poruchy nechal PK MPSV vypracovat posudek nový a vyžádal si i jeho doplnění, zahrnující výsledek vyšetření stěžovatele odborným lékařem z oboru psychiatrie, jež bylo provedeno přímo při jednání komise. V souladu se zásadou plné jurisdikce, jíž se správní soudy řídí, tak doplnil skutková zjištění o zdravotním stavu stěžovatele o skutečnosti plynoucí z tohoto nově provedeného důkazu. Zjištění pocházející z doplněných důkazů, jež nebyly z hlediska jejich hodnoty v řízení před krajským soudem zpochybněny (a nejsou napadány ani kasační stížností), se pak stala základem pro závěr, že není důvod zrušit správní rozhodnutí, jež stupeň invalidity stěžovatele stanovilo shodně. Zrušení napadeného rozhodnutí krajským soudem pro nepřezkoumatelnost, jak stěžovatel v žalobě požadoval, by za dané situace bylo krokem neefektivním a zbytečným. Krajský soud se nedopustil pochybení, pokud neshledal napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným pro nedostatek skutkových důvodů a z tohoto důvodu je nezrušil a žalované nevrátil k dalšímu řízení, ale v návaznosti na námitku nesprávného zjištění závažnosti zdravotního postižení provedl sám důkazy nové, jež navíc při dodržení výše vyjmenovaných požadavků představují v tomto typu řízení důkazy rozhodující.

[13] Jelikož stěžovatel s výjimkou námitky, že měl krajský soud zrušit rozhodnutí žalované pro nepřezkoumatelnost, jiné výhrady vůči jeho rozsudku či postupu předcházejícímu jeho vydání nevznesl, nemohl se svou kasační stížností v tomto řízení uspět.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Nejvyšší správní soud dospěl z výše uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* zamítl.

[15] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a tudíž nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšná žalovaná, která je správním orgánem vyjmenovaným v § 60 odst. 2 s. ř. s., nemá podle tohoto ustanovení na náhradu nákladů řízení právo.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. února 2022

Mgr. Eva Šonková
předsedkyně senátu